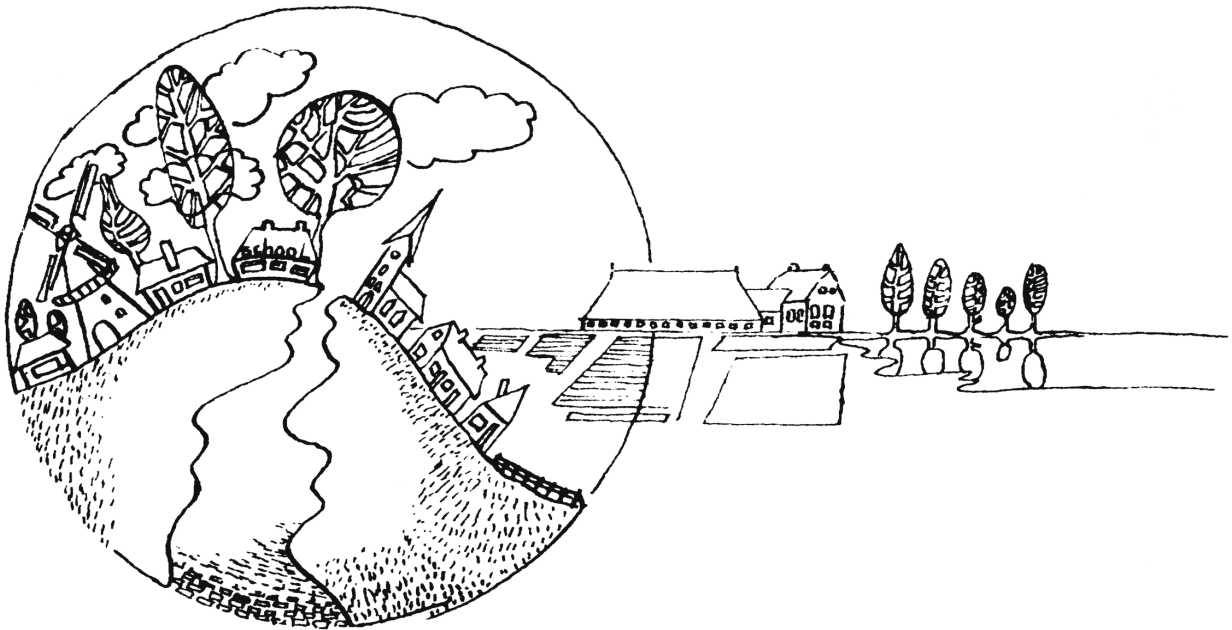

maart 2025

CONTACTBLAD

Voor Adorp, Sauwerd, Wetsinge e.o
via www.contactblad.info

Inhoud

Informatie Contactblad	2
Certe: iedere week spreekuur bloedafname in Sauwerd	2
Spreekuren Mensenwerk	2
Voor een gesprek of een bezoekje	3
Voedselbank nadert 1 miljoen punten!	3
Breien voor UNICEF	3
Fascinerende dubbeltentoonstelling in Dorpskerk Adorp	4
Fotografisch Geheugen Terugblik: zoekplaatje Contactblad februari	5
Klusochtend kerkhof Adorp en oude begraafplaats Sauwerd	6
Officieel meetpunt luchtkwaliteit in Sauwerd	6
IJzerwinning	7
Hulp bij belastingaangifte	12

Uitgeven en verschijnen Contactblad

Het Contactblad wordt digitaal uitgegeven via www.contactblad.info en is gratis te lezen en te downloaden.

Aanleveren berichten/kopij en plaatsing

Vanwege het Coronavirus is de verschijningsfrequentie tijdelijk aangepast. Maar kopij kan worden aangeleverd zodra u/je wat te melden hebt.

Mailadres voor kopij:

 contactblad-asw@planet.nl

Plaatsing van kopij

Een ieder die kopij inlevert voor het Contactblad stemt ermee in dat dit openbaar wordt gemaakt in het Contactblad en/of via www.contactblad.info. Aan het aanbieden van kopij kan geen automatisch recht van publicatie worden ontleend.

Overnemen van teksten uit het Contactblad/Auteursrecht

Een andere persoon of organisatie die - op wat voor wijze dan ook - een deel of delen van de teksten wil overnemen, vermenigvuldigen, dan wel openbaar maken, dient daartoe contact op te nemen met de betreffende auteur (persoon dan wel organisatie).

Certe: iedere week spreekuur bloedafname in Sauwerd

Op dinsdag kunnen mensen van 08.00 tot 10.00 uur terecht aan Huisartsenpraktijk Sauwerd, Burchtweg 6, in Sauwerd.

Altijd op afspraak

Mensen moeten vooraf een afspraak maken op www.certe.nl. Dit is nodig om te kunnen voldoen aan de veiligheidsmaatregelen. Ook met afspraak gelden er algemene coronavoorzorgsmaatregelen, te vinden op www.certe.nl. Het is belangrijk om deze vooraf door te lezen, zodat mensen goed voorbereid naar een locatie komen.

Op de website staat een overzicht van alle locaties met actuele openingstijden.

Spreekuren Mensenwerk

Je vindt de spreekuren van Mensenwerk Hogeland o.a. in de volgende plaatsen:

Winsum **Woensdag: 15.00 uur - 16.00 uur**

Gezondheidscentrum
Meeden 3b

Bedum **Dinsdag: 13.30 uur - 15.30 uur**

De Meenschaar
Kapelstraat 9

Kijk ook eens op onze website voor meer informatie: <https://www.mensenwerkhogeland.nl/>

Voor een gesprek of een bezoeking

Wilt u een gesprek of een bezoeking neemt u dan contact op met ☎ 0646084687; Janny Heller

Gereformeerde kerk Vrijgemaakt

Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt:

Voor kerkdiensten zie ook: 🌐 www.gkvdehoeksteen.nl/

Voedselbank nadert 1 miljoen punten!

Dit dankzij koffiedrinkende inwoners van de gemeente het Hogeland.

Al bijna tien jaar spaart de Winsumer voedselbank de spaarpunten van koffieproducent Douwe Egberts. In het seizoen 2023 dronken de Hogelandster koffiedrinkers maar liefst 1,8 miljoen koffie- en theepunten bij elkaar. Voor ongeveer 800 ingeleverde spaarpunten ontvangt Voedselbank het Hogeland van de koffiebrander uit Joure een pak koffie van 250 gram, waarmee de Hogelandster klanten van de voedselbank blij werden gemaakt. Gerekend naar 1,8 miljoen ingezamelde punten en 800 punten voor een pak koffie, is het resultaat 2.250 pakken koffie.

Een pak DE-koffie van 250 gram kost momenteel zo'n € 4,50 in de supermarkt, waarmee gezegd is dat het inzamelen van 1,8 miljoen spaarzegels een slordige € 10.000 aan koffie oplevert.

Naar blijkt heeft de voedselbank voor 2024 ingezet op 2 miljoen koffie- en theepunten van het merk DE. Met 1 miljoen punten is dus de helft van het streefgetal behaald. Voedselbank het Hogeland roept daarom alle Hogelandsters op om nog eens in de keukenlade te kijken of er wellicht nog DE punten liggen. Uw spaarzegels zijn dus GOUD waard. Het adres van Voedselbank het Hogeland is: Lombok 1, 9951 SC Winsum.

Breien voor UNICEF

We hebben nu 550 euro overgemaakt naar Unicef.

Iederéén heeft zich weer ingezet, de mensen die onze producten gemaakt hebben, ook een aantal mensen hebben werkstukken ingeleverd. Gevers van garen en natuurlijk ook de kopers bedankt.

We zijn blij dat mensen ons steunen en ook Unicef is blij, er gaan geen kosten meer af.

Ik krijg elke keer een bedankmailtje.

Onze producten worden verkocht in de dorpswinkel en in het kerkje van Wetsinge.

Mocht u nog garen, hebben wat u niet gebruikt, het is zeer welkom.

We hopen tot ziens, zodat kinderen die door Unicef gesteund worden geholpen kunnen worden met het geld van onze producten.

Lies Eldering, Kerkstraat 16 Sauwerd, ☎ 050-3061016.

Fascinerende dubbeltentoonstelling in Dorpskerk Adorp

Tijdens de weekeinden van 5/6 april en 12/13 april is er in de Dorpskerk een fascinerende dubbeltentoonstelling te zien. Het gaat om schilderijen van Marjan Ketting en glazen objecten van meesterglasblazer Johan de Vries. Ze zijn door de Culturele Commissie Adorp/Sauwerd/Wetsinge uitgenodigd om te komen exposeren.

Johan de Vries, die in 1955 werd geboren in Sneek, is pas op zijn 35e actief geworden als glasblazer. Daarvoor was hij o.a. zeilinstructeur en chauffeur in een touringcar. In 1999 vestigde hij zich in Noord-Oost Groningen, waar hij de Oldambt Glasblazerij in Hamdijk begon. De Vries noemt zich zelf een 'schilder in glas'. Terwijl voor zijn collega's vaak de vorm van een object belangrijk is, is dat voor hem de kleur. Zijn werk valt dan ook op door vloeiende en heldere kleuren. Zelf zegt hij over zijn creaties "Elk object dat ik maak, is voor mij het eindresultaat van de intuïtieve reis naar binnen".

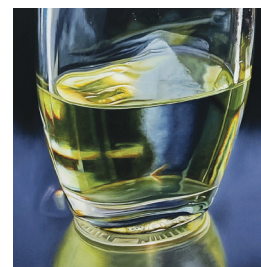
Toch stopt De Vries met glasblazen. De oven is al uitgezet. De overwegingen daarbij waren zijn inmiddels wat gevorderde leeftijd en de hoge energieprijzen, die op een gegeven moment € 2.000 per maand beliepen. Inmiddels is de Oldambt Glasblazerij verkocht.

Marjan Ketting, die met olieverfschilderijen aanwezig is, volgde haar opleiding aan Academie Minerva in Groningen, waar ze in 2007 afstudeerde. In haar artistieke wereld veranderen bijzondere objecten of juist alledaagse onderwerpen in bijzondere en hyperrealistische meesterwerken.

Sinds haar afstuderen liet ze zich inspireren door de fascinerende interactie tussen licht en objecten.

Zelf zegt ze 'Neem bijvoorbeeld de glans van een lepel in het zonlicht, terwijl je koffie roert, een moment waar Marjan potentieel voor een opmerkelijk schilderij in ontdekt. Het is niet de lepel zelf, maar de helderheid, de glans en de reflectie, die haar visie verder leiden.

De **officiële opening** van de expositie vindt plaats op zaterdag 5 april om 14.00 uur. Gedurende de beide genoemde weekeinden is de tentoonstelling gratis te bezoeken van 14.00 tot 17.00 uur.

Fotografisch Geheugen

Terugblik: zoekplaatje Contactblad februari

De Historische Kring Ubbega (HKU) heeft naar aanleiding van de oproep in het vorige Contactblad aanvullende informatie ontvangen van Gerta Boonstra. Hiermee lijkt het mysterie te zijn opgelost rond de afgebeelde woning en het jongetje dat daar zo parmantig voor staat.

De foto zat in de collectie van garagehouder Bakker in Adorp, die - net als Gerta Boonstra - meegewerkt heeft aan de totstandkoming van het boekje *Adorp, Sauwerd en Wetsing in oude foto's*.

De woning zou hebben gestaan in wat nu de achtertuin is van de huidige pastorie aan de Kerkstraat te Sauwerd. Je kunt ook zeggen: achter de kerk. En dat was mogelijk op de locatie van de vroegere diaconiewoning.

In de jaren 1970 heeft Gerta Boonstra uit eerste hand, te weten van hoogbejaarden die de situatie nog zelf gekend hadden, vernomen dat het jongetje op de foto Ritske Folkerts was..

Ritske Folkert is in 1903 te Sauwerd geboren.*) Hij staat op de foto bij het huis van zijn grootouders, de ouders van zijn moeder Elizabeth Kamstra (of Kampstra), die was getrouwd met vleeshouwer Luitje Folkerts. De (groot)ouders heetten: Ritske Kamstra en Trientje Oosterhuis.

Opa Ritske Kamstra overleed in 1914, waarna diens weduwe nog enige tijd in dit huis bleef wonen, samen met haar jongste dochter Johanna (geboren in 1883).

In 1919 was het plan om hier een nieuwe Christelijke school te bouwen. Daarom werd het huis afgebroken. Maar die nieuwbouwplannen gingen niet door. Dat wil zeggen, er kwam uitein-

delijk wel een nieuwe school maar op een later moment en op een andere locatie. (Zie het Contactblad van december 2024.)

Zodoende dat men besloten heeft om het terrein te benutten voor de bouw van een nieuwe pastorie.

De toegang tot het huis van Ritske Kampstra was via een gangetje aan de Burchtweg. Dat gangetje is er nog steeds, maar is nu bij de kerk afgesloten.

Reina de Lange

*) Aan het begin van de 20e eeuw was de kindersterfte erg hoog. De naam van een jong overleden kind ging dan vaak over op een na diens overlijden geboren broertje of zusje, wat tot verwarring kan leiden. Zo ook in het geval van Ritske Folkerts.

In het gezin Folkerts-kamstra te Sauwerd werd op 24 januari 1903 een zontje geboren dat de naam Ritske kreeg. Helaas werd dit kind maar zo'n 8,5 maand oud want hij overleed datzelfde jaar op 9 oktober. Ruim een jaar later, op 5 december 1904, wordt er in het gezin weer een jongetje geboren dat de naam Ritske krijgt. Deze zoon is de jongen op de foto.

Klusochtend kerkhof Adorp en oude begraafplaats Sauwerd

Ook in 2025 gaan we op zaterdag 15 maart, in het kader van NL-Doet, weer aan de slag op het kerkhof in Adorp en de oude begraafplaats in Sauwerd.

Graag nodigen we jullie van harte uit om zaterdag 15 maart om 9.30 uur te komen helpen. De koffie/thee met koek staan dan klaar. We eindigen zo rond 13.00 uur, maar de praktijk leert dat dit moment zichzelf altijd wel een beetje regelt. Net als eerdere keren hopen we op een goede opkomst.

We gaan de hele ochtend met zijn allen aan de slag. Wat gaan we doen? In eerste instantie graven schoonmaken en waar mogelijk klein onderhoud aan graven uitvoeren. Verder is er altijd wel wat te doen aan groenonderhoud, dus neem tuinhandschoenen mee.

Er is voldoende tuingereedschap en schoonmaakmiddel aanwezig.

Om een idee van de opkomst hebben zouden we het fijn vinden als je je aanmeldt bij:

Mans Schepers (✉ mans.schepers@rug.nl)

Graag aangeven of je in Adorp of in Sauwerd wilt komen helpen.

Met een vriendelijke groet,
Namens het bestuur van de Historische Kring Ubbega,
Mans Schepers en Ben Kwerreveld (penningmeester)

Officieel meetpunt luchtkwaliteit in Sauwerd

Al enige jaren heeft Piet Kampen een officieel meetpunt van het RIVM voor NO₂-Luchtkwaliteit PM_{2.5}-Fijnstofmeting in Sauwerd. De apparatuur staat aan de Kastanjelaan 19.

De gegevens van deze metingen zijn te vinden op de volgende link:

 <https://samenmeten.rivm.nl/dataportaal/>

IJzerwinning

U ziet een zelfgemaakte nieuwjaarskaart met in het centrum een combinatie van versteende ammonieten en afgedankte elektromotoren. Er omheen ligt pengemalm. IJzeroer in de vorm van muntjes (penge).

In Nederland kwam/komt veel ijzer voor, weet ik nu.

Met deze afbeelding wil ik de vergankelijkheid van het menselijk bestaan verbeelden. Het Holoceen met daarbinnen het Antropoceen (periode waarin de mens op de aarde rondloopt) is geologisch gezien nog maar een korte periode. (zoekterm: Geologie van Nederland)

We zijn onderdeel van het eeuwige heelal en van de natuur op aarde.

In de tijd van de ammonieten waren er op de jonge aarde nog geen mensen. In de tijd van de elektromotoren waren die er wel.

Inleiding

Zomer 2023 vond ik roestkleurige bruine schijfjes op het strand van een ondiep meertje in Zweden. Ik heb de schijfjes verzameld om thuis uit te zoeken wat het is. Dat werd een leuke zoektocht met verrassende resultaten.

De campingbeheerder zei vaak tegen de kinderen: "Als je die muntjes verzamelt, kun je er een eigen wapen van maken." De homo pacificus in mij komt dan op scherp te staan. Waarom zou je een eigen wapen willen maken? Begin eens met een lepel bijvoorbeeld!

Hier moest ik meer van weten.

Thuis zocht ik naar wat de schijfjes zouden zijn en hoe ze ontstaan zijn. Dat viel niet mee. Mijn zoon raadde me aan de schijfjes naar Naturalis op te sturen. Een medewerker van het museum heeft zich in mijn vraag vastgebeten. Zij zegt: "De afgelopen weken ben ik hier een paar keer mee bezig geweest, maar kon er maar niets over vinden. Tenslotte stuitte ik op een Deense artikel." (Geologisch Tijdschrift 1998/1)

Later vernam ik dat de schijfjes inderdaad ijzeroer in de vorm van muntjes zijn. Door de beweging van het ondiepe water groeit het aan tot iets wat op een muntje lijkt. Zulke roestdeeltjes kunnen ook de vorm aannemen van bolletjes en pijpjes (om een stokje bijvoorbeeld) of plakken.

Omdat roest makkelijk in water oplost kan de oorsprong veel verder weg liggen dan waar het weer verschijnt. In opgeloste vorm stroomt het van hoger gelegen moerassen met het grondwater naar de kwel in het meer of in het moeras.

Ondanks het feit dat we ook in Nederland een belangrijke winning van moeraserts hebben gekend, kon ik op internet weinig informatie over ijzerwinning en -verwerking in Nederland vinden.

Door een vraag van een nieuwsgierige treinreiziger van Zwolle naar Meppel aan de redactie van 'Zoek het uit' kreeg ik een begin voor mijn zoektocht naar ijzerwinning in Nederland. De vraag van de treinreiziger luidde: "Ik zag dat aan de rechterkant naast het spoor nog oer werd afgegraven. Wat is oer precies en wat kun je ermee?"

De vraag werd beantwoord aan de hand van een artikel van dhr. A.H. Booy in het tijdschrift van de historische vereniging Oud-Schoonebeek met de titel "IJzeroer in Drenthe". Dhr A.H. Booy was werkzaam bij de stichting voor Bodemkartering te Wageningen.

Natuurlijk las ik zijn hele artikel.

Het artikel begint met: 'Om te voorkomen dat de omvangrijke winning van ijzeroer in Drenthe en de bestemming daarvan geheel de vergetelheid zouden ingaan, is getracht de nog aanwezige gegevens te verzamelen en vast te leggen.'

Er is een mooi kaartje bij het artikel, waar ijzeroer in Drenthe geoogst werd. Er wordt beschreven hoe het erts gewonnen wordt. Er was zelfs landelijke belangstelling voor het Drentse oer, 1832-1836.

Ik citeer uit het stuk van Booy: 'Eind 1836 worden de plannen om onduidelijke redenen terzijde gelegd. Hoogovens komen er niet in Drenthe.'

Bij de ijzergieterij van Schaepman en Helmich in Zwolle werd in 1856 een hoogoven gebouwd, die gietijzer maakte van ijzeroer dat per schip uit de omgeving werd aangevoerd. Omstreeks 1880 is deze oven voorgoed gedoofd.'

1873-1900: Toch ijzeroer voor de ijzerindustrie. Het zijn Duitse maatschappijen voor wier rekening het oer wordt gedolven tegen lage loonkosten.

1900-1970: Een nieuwe toepassing voor het Drentse ijzeroer: zuivering van steenkoolgas.

Er was zelfs een firma 'Smit en Ploegh', Onderdendam (Gr), die zich beleefd aanbeveelt voor de levering van prima ijzeroxide voor zuivering van steenkoolgas. (advertentie uit 1929)

Na de komst van het aardgas, 50 jaar geleden, liep in ons land de productie van steenkoolgas - en daarmee het gebruik van ijzeroer - af.

Booy eindigt zijn artikel met een oproep aan de provincie Drenthe: 'Duizenden hebben tussen 1873 en 1970 in deze tak van industrie een (gedeeltelijke) broodwinning gevonden. Zij hebben miljoenen kubieke meters oer verwerkt. Een blijvende herinnering aan al deze werkers zou in Drenthe niet misstaan'. Tot zover A.H. Booy.

Ik: Zo grondig hebben we de steenkoolgeschiedenis in Nederland, Limburg, ook opgeruimd. In België zijn meer herinneringen aan de steenkooltijd te vinden. Zie Winfried Baaijens 'Als het stof daalt'.

Zo zijn er meerdere anekdotes over ijzeroer.

1. Over het hardnekkige rode stof dat overal in de huid doordrong en dat nauwelijks te verwijderen was. Vooral zij die het te verzenden oer moesten aanstampen zagen eruit als 'roodhuiden'. (Booy)
2. Zijn er verhalen van de mensen die in deze industrie gewerkt hebben opgetekend? Er moeten meer verhalen zijn!
3. Boeren strooien ijzeroer in de hokken van jonge biggen om 'witte schiet' (diarree) te voorkomen.
4. Een zuivelfabriek in Eexterveen hoefde als enige in Drenthe geen boterkleurstof te gebruiken omdat het melkvee op ijzerrijke gronden weidde.
5. Een oud-slager meldde dat hij graag slachtvee van de ijzerrijke gronden langs de Runde kocht vanwege het goede slachtgewicht en de kwaliteit van het vlees.
6. 'De buie komp de Reest niet oaver, want doar zit oer in de grond'.
7. De bliksem zou in ijzerrijke weiden vaker inslaan. Dat hield op na de aanleg van een hoogspanningsleiding.

(2 t/m 7 voorbeelden van de redactie van 'Zoek het uit'.)

Mijn oorspronkelijke titel "Van ijzerwinning tot wapen" werd te beperkt gevonden, alsof ijzer alleen voor wapens gebruikt zou worden. Die titel was teveel vanuit pacifistisch perspectief gedacht. Zo denk ik dat oorlog de rijken verrijkt en de armen armer maakt.

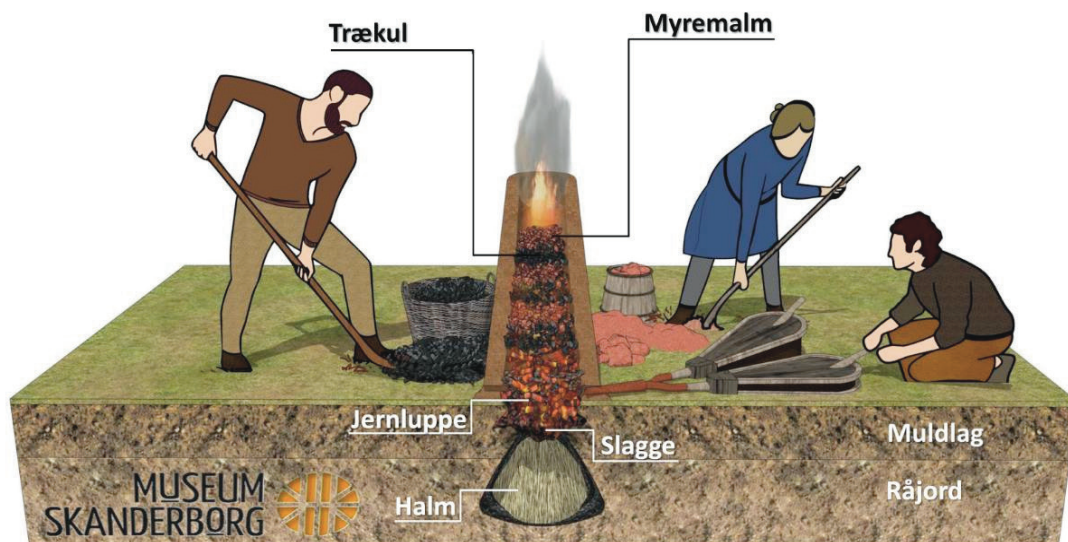
Met de manipulatie van het nieuws kun je makkelijk vijandschap creëren.

De belangrijkste manier van ijzerwinning was uit moeraserts en uit ijzermijnen. (De plaats Kiruna in Zweden wordt ervoor verplaatst.)

De Vikingen wisten al hoe ze het ijzer van het oer moesten scheiden. Zo ging ijzerwinning in Nederland ook ongeveer.

In Hovden in Noorwegen was een ijzerwinningsmuseum. Dit museum bevindt zich in een nabgebouwd langhuis van de Vikingen. Met een code van de VVV konden we het museum zonder begeleiding betreden. Het hele winningsproces was er in tekeningen, tekst en met stembegeleiding weergegeven, inclusief nagemaakte rokende oventjes .

De tentoonstelling begint met een stem (Noors, Engels of Duits): "Du kannst mich zwar nicht sehen, denn bald werde ich schon 1000 Jahre Tod gewesen sein, jedoch habe ich hier in de Wikinger-zeit gearbeitet, sagt die Stimme, welche dich sicher durch das Museum geleitet."

Het ijzerrecept zoals verteld en geïllustreerd in een Noors museum (Hovden)

Met puntige stokken zocht men in het moeras naar harde stukken moeraserts, roest. Deze stukken erts werden opgegraven en te drogen gelegd. Ook werden berkenstammen te drogen gelegd. De droge berkenblokken werden gestapeld en afgedekt met plaggen veen.

Er mocht bij het maken van houtskool niet te veel lucht komen, om te voorkomen dat er open vuur zou ontstaan. Het vuur moest smeulen. Viel je tijdens het proces in slaap en er ontstond toch open vuur, dan moest je dit zo snel mogelijk afdekken met plaggen of anders was al het werk voor niets geweest. Met dit laatste waren de stamgenoten natuurlijk niet blij.

Na de zomer, in september-oktober als het oer droog was en de houtskool gestookt, kon van leem en zand een smeltoventje gebouwd worden. Bovenin kwam een gat waaruit de rook kon ontsnappen, houtskool en ijzeroer laagsgewijs bijgevuld kon worden. Een aantal blaasbalgen onderin de oven moesten de temperatuur op +1200 °C brengen. Het ijzer werd vloeibaar en stroomde als kleine bolletjes onder in de oven. De slakken (verontreinigingen) en het ruwe ijzer worden van elkaar gescheiden. Gestampt levert dit oranje ijzerpoeder op.

Als de oven afgebroken werd, kon het ruwe ijzer verzameld worden. Het percentage ijzer was nog laag. In poedervorm werd het ruwe ijzer verhandeld of verwerkt (gesmeed).

Om hoogwaardige voorwerpen te maken, moest het ijzer verschillende keren gesmeed worden om zo veel mogelijk verontreinigingen kwijt te raken. Dat was zwaar werk. De Vikingen waren meesters in het smeden van wapens en andere gebruiksvoorwerpen.

Ook in Nederland vinden we veel prehistorische resten van ijzerwinning en verwerking, bijvoorbeeld slakkenhopen (slak = overblijfsel na het winnen van ijzer uit oer) en zwart-verkleuringen in de bodem van houtskoolvuren. Soms zelfs een heel oventje. In de Nederlandse dekzandgebieden in Drenthe en op de Veluwe is in in het verleden heel veel ijzeroer gedolven en verwerkt. Helaas zijn de overblijfselen hiervan, net als die van de steenkoolindustrie in Limburg, verdwenen.

IJzer is een belangrijk element in de natuur en kan in onze maatschappij voor verschillende doeleinden gebruikt worden.

De meningen over de vraag: "Wordt er meer ijzer voor oorlogsdoeleinden dan voor gebruiksvoorwerpen gebruikt?", wordt zeer uiteenlopend beantwoord.

Het Coda-museum te Apeldoorn heeft in 2019 een tentoonstelling georganiseerd met de titel "IJzerwinning op de Veluwe. Het museum baseerde zich voornamelijk op de gegevens van amateur-archeoloog Jaap Moerman. Hij bouwde zelf oventjes na, waarin hij op middeleeuwse wijze ruw ijzer probeerde te maken.

Ik bewonder die gedrevenheid. Hij heeft ook gepoogd de prehistorische oven die in 1958 tussen Dalfsen en Ommen gevonden was, te behouden.

U vraagt zich waarschijnlijk af, wat u met deze kennis moet. Wie is er nu geïnteresseerd in een verhaal over ijzerwinning ?

Als onderwijzer denk ik dan: Wat Jantje niet leert, zal Jan niet weten. (Gronings gezegde)

Ik denk dat mijn doelgroep homo pacificus is. Soortgenoten pacifisten. Of misschien is dit stuk bedoeld voor homo naturalis. Het lijkt alsof die tegenwoordig dun gezaaid zijn. Dit verhaal wordt actueel als we een documentaire zien over de strijd om de diepzee.

Is er sinds de Middeleeuwen al niet genoeg ijzer geproduceerd om de mensheid via recycelen van genoeg ijzer te voorzien? Onze energiebehoefte wordt steeds groter gemaakt en er worden steeds meer behoeften gecreëerd.

Tegenwoordig is er al sprake van het oogsten van nieuwe metalen (in mangaanknollen) van de oceaanbodem.

De VPRO-gids had een artikel : “De vloek van de nieuwe metalen.” De tegenlicht uitzending ‘De strijd om de diepzee’ was op 2 februari 2025.

Met die nieuwe metalen kunnen we eerst wel weer 50 jaar vooruit. Dan moeten we weer iets nieuws verzinnen. Of toch een betere recycle-industrie bewerkstelligen op kosten van de producenten.

Ik wil mij met dit schrijfsel onderscheiden van de zwijgende meerderheid en mensen aan het denken zetten. Ik wil meer polemieken en inhoud in de politiek.

Op Wikipedia is genoeg interessante informatie over ijzeroer te vinden, maar die is erg algemeen en met weinig geschiedenis. Betrokken medewerkers van musea en museumbezoeken leverden mij meer informatie, zoals de verhalen Van Booy en Moerman op.

Ik zocht ervaringen van mensen die betrokkenen zijn bij het onderwerp.

Bronnen:

1. Oud-Schoonebeek.nl ‘IJzeroer in Drenthe.’
2. Redactie van Zoek het uit: Oer en ijzer in Drenthe, hoe zit dat?
3. Medewerker museum Coda in Apeldoorn
4. Medewerker museum Naturalis Leiden
5. Geologisch Tijdschrift 1998/1
6. Wikipedia zoekterm: “IJzeroer”

P.S.

Ik heb bewust dikke wetenschappelijke boeken weggelaten. Ik vertel liever een groter verhaal dan droge specialistische feiten.

Roelof Bruins

Hulp bij belastingaangifte

Onder het motto “**Laat geen geld op de plank liggen**” roepen wij mensen met een laag inkomen op zich ook dit jaar aan te melden voor de gratis belastingsservice, die de stichting Vrienden Voor Elkaar Winsum Gr., Mensenwerk Hogeland en Biblionet Groningen gezamenlijk organiseren.

De Belastingdienst verzoekt om **vóór 1 mei 2025 de aangifte inkomstenbelasting over 2024** in te dienen. Behalve bij deze aangifte kan men ook worden geholpen bij de Toeslagen en eventueel verzoek om kwijtschelding Gemeentelijke Heffingen en Waterschapslasten.

Het is bedoeld voor inwoners in de gemeente Het Hogeland met een laag inkomen (tot 120% van het bijstandsniveau). Mensen met AOW en een (klein) aanvullende pensioen komen vaak in aanmerking voor een teruggave. Dat is het wel verstandig om aangifte te doen, ook als u van de Belastingdienst geen bericht heeft ontvangen dat dit nodig is.

Waar en wanneer

In maart en april worden de aanmeldingen afgehandeld. Mensenwerk Hogeland doet dat in drie bibliotheken:

Uithuizen: donderdag 27 maart en donderdag 10 april vanaf 9.00 – 12.30 uur

Leens: woensdag 19 maart vanaf 9.30 – 11.30 uur
woensdag 9 april vanaf 9.00 – 12.30 uur.

Bedum: maandag 24 maart vanaf 9.30 – 12.30 uur

Ook kunt u digitaal (computer) worden geholpen of in het **kerkgebouw De Poort in Winsum** op: **26 maart** vanaf 13.30 - 16.15 uur **en 16 april** vanaf 13.30 - 16.15 uur.

Meenemen

Het is van belang dat u de uitnodigingsbrief van de Belastingdienst meeneemt, maar als u die niet heeft ontvangen, kunt u ook worden geholpen.

Verder een brief van de belastingdienst met een machtigingscode of een actieve DigiD met sms controle + wachtwoord van uzelf en van uw eventuele fiscale partner. Deze is ook nodig voor eventuele mutaties van de Toeslagen.

Neem hiervoor uw telefoontoestel en die van uw partner mee, waarop u de sms code van de belastingdienst ontvangt.

Heeft u geen actieve DigiD laat dat dan even weten.

Neem ook mee de jaaroverzichten 2024: werk/uitkering/pensioen plus bank- en spaarrekeningen. De betalingsbewijzen van de niet vergoede zorgkosten, de betalingsbewijzen studiekosten en de gegevens van leningen/schulden/erfenis.

Aanmelden

Mensen die gebruik willen maken van onze belastingsservice kunnen zich melden bij:

Henk Wolters ☎ 06-23672464 of ✉ henkwolters@kpnmail.nl

onder vermelding van naam, adres, woonplaats en telefoonnummer en de wijze waarop men geholpen wil worden. In de bibliotheek, digitaal (computer) of in De Poort in Winsum.